

سنت بابت محققن ۽ مورخن جي راءِ

سنت جي سرزمين، علم، فن ۽ ٻين علمن جو پراڻي زماني کان سرچشمو رهي آهي. هتي جا عالم ۽ فيقيہ عالمي شهرت جا مالڪ رهيا آهن، جن جي علمي عظمت جو ڏاڪو ڏورانهن ڏيهه شهره هوندو هو. جنهن جي مڃتا، مشهور محققن ۽ مؤرخن به ڏيندا آهن. ابن صبعه (Abu Sa'beeyah) لکي ٿو ته ”سنت وارن وٽ علم ۽ حڪمت جو ڌوڏو ذخيره موجود آهي.“ اهو وڌيڪ لکي ٿو ته، ”پوئين ۾ اهو سچو ذخيره وسندڙ مان آيو.“ ابو معشر (Abu Muishir) لکي ٿو ته، ”سنت جي علم ۽ فن، حڪمت ۽ فلسفي به ان کانسواءِ سڄي دنيا جي قومن کان وڌيڪ. سنڌين جي علم ڏانهن رغبت کي دنيا جي سڀني قومن مڃيو آهي.“ اخبار المڪام ۽ آءِ ايل آءِ ته ”دنيا جي سڀني قومن ۾ سنڌ، علم ۽ حڪمت جو سرچشمو آهي ۽ سنڌ علم ۽ سياست جو پهريون مرڪز آهي. اسان جي ملڪ کان پري هئڻ ڪري، سنڌ جا ڪتاب، اسان جي عالمن تائين گهٽ پهتا آهن.“ حضرت اسان وٽ جيڪو ڪجهه به آهي اهو تمام گهڻو آهي.“ حضرت علي عهد ملياوي آهي ته ”سنڌ جي سرزمين اها علم ۽ برڪت واري زمين آهي، جتان علم ۽ عرفان جو سج اڀريو.“ پر افسوس جو پرتگاليين سنڌ تي ڪاهه کانپوءِ مڪلي ۽ ٺٽي ۾ سوين لاکين پيرن (ڪتب خانن) ۽ يونيورسٽيون (مدرسن) کي ساڙي ڇڏيو هو.

(حوالو: وڪي پيڊيا)

سنت سڌائين جي ڪندي رهندي

سياست ۽ مڃتا، ٻئي منجهان به هٽ ڪڍي ويا، انهن کي ڪهڙي خبر ته وطن ماءُ وانگر هوندو آهي. تنگ جي چادر هوندي آهي ۽ ماءُ جي چادر جي تقدس غير نمند فوري ئي ڇاندي آهي. انهن کي ڪهڙي خبر، جيڪي تڏهن هڏي لاءِ ڀونڪن ٿا يا سياست جا ڊراما لکيندڙ پنهنجا اسڪرپٽ لکيندي هجن کي انهن جي وحدت مٿان ڀونڪائڻ ٿا ۽ وري هاڻي پنهنجي پٺڻي يا آڙ جي اشاري تي سنڌ امڙ کي پاڻا پاڻا ڪرڻ جا مطالبا ڪري سنڌ جي اندروني امن ۽ سڪون واري ماحول کي خراب ڪرڻ جي ڪوشش سان. پنهنجي مٿل سياسي گهوڙي کي جيستو ڪرڻ جا وس هلائي رهيا آهن، جڏهن ته اهو سمجهڻ به ٿا ته سنڌ جا ماڻهو پنهنجي ڌرتي ۽ نور سان ڪيتري شديد جذباتي وابستگي رکن ٿا، جنهنجهڙو مشاهدو 167 سال اڳ تروٽ نالي هڪڙي جنرل ڪارونجهر جي پهاڙن (1858) ۾ ڪيو هو. جڏهن هن پنهنجي وس هلائي ڪندي روپيئي کي اکرين ۾ تپيل پوڙيل ڪهه ٻڌي، پوءِ ڏٺي، تڏهن ٻه روپي پنهنجي غيرت جو سونو ڪو نه ڪيو هو ۽ نور جڏهن پنهنجي ۽ تي اچي تي ته پهاڙ ٻڌجي ٻيهر رهي ٿي ويجهي

سنت جي سرزمين، علم، فن ۽ ٻين علمن جو پراڻي زماني کان سرچشمو رهي آهي. هتي جا عالم ۽ فيقيہ عالمي شهرت جا مالڪ رهيا آهن، جن جي علمي عظمت جو ڏاڪو ڏورانهن ڏيهه شهره هوندو هو. جنهن جي مڃتا، مشهور محققن ۽ مؤرخن به ڏيندا آهن. ابن صبعه (Abu Sa'beeyah) لکي ٿو ته ”سنت وارن وٽ علم ۽ حڪمت جو ڌوڏو ذخيره موجود آهي.“ اهو وڌيڪ لکي ٿو ته، ”پوئين ۾ اهو سچو ذخيره وسندڙ مان آيو.“ ابو معشر (Abu Muishir) لکي ٿو ته، ”سنت جي علم ۽ فن، حڪمت ۽ فلسفي به ان کانسواءِ سڄي دنيا جي قومن کان وڌيڪ. سنڌين جي علم ڏانهن رغبت کي دنيا جي سڀني قومن مڃيو آهي.“ اخبار المڪام ۽ آءِ ايل آءِ ته ”دنيا جي سڀني قومن ۾ سنڌ، علم ۽ حڪمت جو سرچشمو آهي ۽ سنڌ علم ۽ سياست جو پهريون مرڪز آهي. اسان جي ملڪ کان پري هئڻ ڪري، سنڌ جا ڪتاب، اسان جي عالمن تائين گهٽ پهتا آهن.“ حضرت اسان وٽ جيڪو ڪجهه به آهي اهو تمام گهڻو آهي.“ حضرت علي عهد ملياوي آهي ته ”سنڌ جي سرزمين اها علم ۽ برڪت واري زمين آهي، جتان علم ۽ عرفان جو سج اڀريو.“ پر افسوس جو پرتگاليين سنڌ تي ڪاهه کانپوءِ مڪلي ۽ ٺٽي ۾ سوين لاکين پيرن (ڪتب خانن) ۽ يونيورسٽيون (مدرسن) کي ساڙي ڇڏيو هو.

(حوالو: وڪي پيڊيا)

سياست ۽ مڃتا، ٻئي منجهان به هٽ ڪڍي ويا، انهن کي ڪهڙي خبر ته وطن ماءُ وانگر هوندو آهي. تنگ جي چادر هوندي آهي ۽ ماءُ جي چادر جي تقدس غير نمند فوري ئي ڇاندي آهي. انهن کي ڪهڙي خبر، جيڪي تڏهن هڏي لاءِ ڀونڪن ٿا يا سياست جا ڊراما لکيندڙ پنهنجا اسڪرپٽ لکيندي هجن کي انهن جي وحدت مٿان ڀونڪائڻ ٿا ۽ وري هاڻي پنهنجي پٺڻي يا آڙ جي اشاري تي سنڌ امڙ کي پاڻا پاڻا ڪرڻ جا مطالبا ڪري سنڌ جي اندروني امن ۽ سڪون واري ماحول کي خراب ڪرڻ جي ڪوشش سان. پنهنجي مٿل سياسي گهوڙي کي جيستو ڪرڻ جا وس هلائي رهيا آهن، جڏهن ته اهو سمجهڻ به ٿا ته سنڌ جا ماڻهو پنهنجي ڌرتي ۽ نور سان ڪيتري شديد جذباتي وابستگي رکن ٿا، جنهنجهڙو مشاهدو 167 سال اڳ تروٽ نالي هڪڙي جنرل ڪارونجهر جي پهاڙن (1858) ۾ ڪيو هو. جڏهن هن پنهنجي وس هلائي ڪندي روپيئي کي اکرين ۾ تپيل پوڙيل ڪهه ٻڌي، پوءِ ڏٺي، تڏهن ٻه روپي پنهنجي غيرت جو سونو ڪو نه ڪيو هو ۽ نور جڏهن پنهنجي ۽ تي اچي تي ته پهاڙ ٻڌجي ٻيهر رهي ٿي ويجهي

[illegible][illegible]

